

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

Studijní program: 6208 - Ekonomika a management

Studijní obor: Ekonomika a management mezinárodního obchodu

Egypt - kultura, historie a současnost mezinárodního obchodu

Egypt - culture, history and present of international trade

Karolína Faltová

Vedoucí práce: Ing. Ludmila Kučerová, Katedra podnikové ekonomiky

Konzultant: Ing. Denisa Hojsáková, VOŠMOA Jablonec n. Nisou

Počet stran: 59

Počet příloh: 13

Datum odevzdání: 5. ledna 2009

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Datum:

Podpis:

Resumé

Egypt je třetí nejlidnatější zemí Afriky s velmi vysokým ročním průměrným přírůstkem obyvatel. Egypt je bohatá země se stále rychleji se rozvíjející ekonomikou, s pozvolným a přesto, neustálým růstem hrubého domácího produktu, ale také země, kde žijí velmi chudí lidé.

Egypt je závislý na dovozech zejména potravin, spotřebního zboží, surovin a průmyslového zboží.

Egypt je do značné míry stabilizovanou zemí, jejíž hlavními prioritami jsou politické a ekonomické reformy. Mezi významné a důležité změny patří snížení daní z příjmů a snížení celních sazeb na dovoz zboží do země.

Egypt je členem několika významných mezinárodních organizací a regionálních uskupení, dále má podepsané mnohostranné smlouvy a preferenční dohody o vývozu a dovozu zboží s Českou republikou, Evropskou unií a ostatními státy.

Základním a hlavním zdrojem toku peněz do státního rozpočtu jsou na prvním místě turistika, na druhém místě transfery, což jsou výdělků Egyptanů v zahraničí a na třetím místě příjmy z provozu Suezského kanálu. Turistika tvoří stabilní a každoročně narůstající příjem do rozpočtu země, neboť je tato destinace turisty velmi oblíbená.

Egypt je také významným exportérem ropy, textilu, bavlněných výrobků a nejkvalitnější bavlny na světě.

Egypt komunikuje, vede obchodní jednání a uzavírá obchody se zahraničními firmami, které přinášejí do země investice v podobě kapitálu na výrobu zboží a služeb. Díky tomu se vytvářejí pracovní příležitosti pro místní obyvatelstvo. Egypt spolupracuje se zeměmi, od kterých nakupuje moderní technologie.

Summary

The Egypt is a very interesting and beautiful country. There are a lot of historical monuments. The Egypt is a rich country but there are a lot of poor people.

The Egypt is a country which is dependent on import eatables, consumer products, raw materials and articles of manufacture.

The Egypt is a stabilized country without war and internal disturbances. The main targets are political reforms and economic reforms.

The Egypt is a full member of international organisations and regional groupment. The tourism, transfer payments and Suez Canal, they are the big financial sources to the state budget.

The Egypt is a very important exporter of oil, textile and the highest quality cotton and cotton prints.

There are a lot of opportunities for computers companies because this country need modern technologies. There are a lot of possibilities to start doing business in Egypt.

The foreing companies should put money into a business to Egypt, because there are a lot of people without job. You can create working stations.

If you want to do business with this country you will very good know cultural specialities of Egyptians.

Klíčová slova

Strategická poloha

Rozloha

Obyvatelstvo

Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt na obyvatele

Inflace

Nezaměstnanost

Náboženství

Suezský průplav

Řeka Nil

Zemědělství

Pšenice

Průmysl

Turistika

Mezinárodní obchod

Zlato

Akkadské klínové písmo

Výměnný obchod

Cedrové dřevo

Státní monopol na vývoz

Papyrus

Sklo a skleněné výrobky

První mince

Obchodní jednání

Byrokracie

Smlouvání

Kulturní zvláštnosti

Key words

The Strategy location

Area

Population

Gross domestic product

Gross domestic product per capita

Inflation

Unemployment

Religion

Suez Canal

River Nil

Agriculture

Wheat

Industry

Tourism

International trade

Gold

Cuneiform writings

Barter trade

Cedarwood

State monopoly

Papyrus

Glass and glasswork

Coinage

Dealings

Bureaucracy

Haggle

Cultural specialities

Obsah

Úvod	12
Poděkování	13
1 Základní informace o zemi	14
1.1 Poloha	15
1.2 Rozloha	15
1.3 Povrch	16
1.4 Vodstvo	17
1.5 Podnebí	18
1.6 Obyvatelstvo	18
1.6.1 Věkové složení obyvatelstva, porodnost, úmrtnost	19
1.6.2 Složení obyvatelstva podle národností	20
1.6.3 Náboženství	21
1.6.4 Úřední jazyk	21
1.6.5 Vzdělanost, výdaje na vzdělání	22
1.7 Správní členění země	23
1.7.1 Oficiální název země	23
1.7.2 Hlavní město	24
1.7.3 Velká města	24
1.8 Politická situace v Egyptě	25
1.8.1 Prezident republiky	25
1.8.2 Státní vlajka, znak a hymna	26
1.8.3 Měna a její dělení	27
2 Ekonomická situace v zemi v roce 2008	28
2.1 Makroekonomické ukazatele	29
2.1.1 Vývoj hrubého domácího produktu v Egyptě	29
2.1.2 Meziroční přírůstek hrubého domácího produktu	30
2.1.3 Vývoj hrubého domácího produktu na obyvatele	30
2.1.4 Podíl odvětví národního hospodářství na tvorbě HDP	31
2.1.5 Inflace	31
2.1.6 Míra nezaměstnanosti	33

2.2 Služby	33
2.2.1 Turistika.....	34
2.3 Průmysl.....	35
2.3.1 Plynárenství	36
2.3.2 Těžba ropy	36
2.3.3 Těžba	37
2.3.4 Textilní průmysl	37
2.3.5 Zbrojní průmysl	38
2.3.6 Výroba umělých hnojiv	38
2.4 Stavebnictví	38
2.5 Infrastruktura	38
2.5.1 Silniční doprava.....	39
2.5.2 Lodní doprava a Suezský průplav	39
2.5.3 Letecká doprava.....	40
2.5.4 Metro	40
2.5.5 Železniční doprava	41
2.6 Zemědělství	41
2.7 Zahraniční finanční pomoc.....	41
2.8 Finanční a daňová problematika.....	42
2.8.1 Zahraniční zadluženost	42
2.8.2 Bankovní systém	43
2.8.3 Daňový systém	43
3 Mezinárodní obchod a obchod s ČR	44
3.1 Dovoz a vývoz zboží za 1. pololetí roku 2008	44
3.2 Dovážené a vyvážené komodity	45
3.3 České firmy na egyptském trhu	45
3.4 Přehled mnohostranných smluv a dohod.....	46
3.4.1 Přehled bilaterálních smluv s Českou republikou	46
3.4.2 Přehled preferenčních dohod a dohod o volném obchodu	46
3.5 Mezinárodní obchod Egypta a zemí Evropské unie	47
3.6 Dovošní podmínky a dokumenty	47

3.7 Dovožní dokumenty	48
3.8 Platební podmínky	49
3.8.1 Platební morálka	51
3.9 Členství Egypta v mezinárodních organizacích	51
4 Historie mezinárodního obchodu v Egyptě	52
5 Obchodní jednání a kulturní zvyklosti	54
5.1 Průběh obchodního jednání	54
5.2 Uzavírání smluv a jednání o ceně.....	55
5.3 Jednací jazyk.....	55
5.4 Čas	56
5.5 Pracovní doba a přestávka na motlitbu.....	56
5.6 Obchodní doporučení	56
Závěr	57
Seznam použité literatury	58
Seznam příloh	59

Úvod

Egypt je zajímavá země svou historií, kulturním bohatstvím a především svou současností, která mě při návštěvě nadchla a zaujala natolik, že jsem se rozhodla svoji bakalářskou práci zpracovat na téma mezinárodní obchod Egypta.

Na základě důkladné analýzy použité literatury je cílem této práce přiblížit, popsat a vysvětlit život v Egyptě, fungování ekonomiky v návaznosti na mezinárodní obchod a obchodní jednání v zemi.

V této práci jsou uvedeny údaje charakteru geografického, demografického a politického. Další důležité informace se týkají ekonomiky země. Tato práce ukazuje propojenost bohaté historie obchodování v minulosti i v současné době. V této práci jsou uvedeny základní poznatky o Egyptské arabské republice o její kultuře, kulturních odlišnostech, komunikaci a jednání při uzavírání smluv na mezinárodní úrovni.

Téma je zpracováno tak, že může posloužit jako příručka českého vývozce zboží do Egypta.

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat své vedoucí práce za ochotu a pomoc při zpracování závěrečné práce a také mé rodině za podporu během celého studia na vysoké škole.

1 Základní informace o zemi

1.1 Poloha

Poloha Egypta se nachází mezi 25-35° východní délky a 22-31° severní šířky.

Egypt leží v severovýchodní části Afriky a rozkládá se na rozhraní dvou světadílů, Afriky a Asie. Největší území země se nachází na africkém kontinentu a malou částí Sinajským poloostrovem na severovýchodě zasahuje na asijský kontinent.

Na severu Egypt omývá Středozemní moře a jeho východní břehy jsou omývány mořem rudým. Země, s kterými Egypt sousedí jsou na východě Izrael a pásma Gazy, na jihu Súdán a na západní světové straně Libye.

Egypt má velmi výhodnou polohu z hlediska obchodu mezi jižní Afrikou, Asií a Evropou. Zaujímá středobod na obchodní stezce afrických, asijských a evropských zemí.

obrázek č. 1 Mapa Egypta

Zdroj: Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/eg.html>

1.2 Rozloha

Rozloha země je značná, zaujímá 1 001 450 km², ale pouze malá část 5,3 % je osídlena obyvateli. Velikost tohoto území řadí Egypt na 12. místo podle rozlohy na africkém kontinentu.

Rozloha země:

celkem	1 001 450 km ²
země	995 450 km ²
z toho obydleno	53 800 km ² (5,3 %)
voda	6 000 km ²

Délka hranic:

celkem	5 115 km
suchozemská hranice celkem	2 665 km
délka hranice s Izraelem	266 km
délka hranice se Súdánem	1 273 km
délka pásu Gazy	11 km
délka hranice s Lybií	1 115 km

délka pobřeží celkem	2 450 km
pobřeží Středozemního moře	995 km
pobřeží Rudého moře	1 455 km

1.3 Povrch

Egypt, přestože patří k rozsáhlým zemím afrického kontinentu, jeho převažující část zaujímá poušť - Sahara. Sahara se rozkládá na 90 % území Egypta a je největší poušť na Zemi. Sahara je z velké části tvořena skalnatými a štěrkovitými pouštěmi a jen velmi malá část je tvořena pohyblivými písečnými dunami. Povrch pouště tvoří plošiny s nízkou nadmořskou výškou, která se pohybuje od 200-500 m n. m.

Povrch země je málo členitý, nejsou patrné velké výškové rozdíly a je spíše jednotvárný.

Na západě Egypta se rozkládá Libyjská poušť, která je tvořena nízkou náhorní plošinou, s nadmořskou výškou 200 m n. m. Vyskytuje se zde několik slaných jezer a oázy Baharija, Faráfra, Dachla a Síwa. Nejnižším položeným místem na severu Egypta je Katarská proláklina, která měří -133 m.

Na východě země je Arabská poušť, na které se rozkládá Rudomořské pohoří a směrem na severovýchod přechází na Východní poušť, která na Sinajském poloostrově přechází na pohoří s nejvyšší horou Egypta Djebel Katherina, která dosahuje výšky 2 642 m n. m. Rudomořské pohoří na jihu navazuje na Núbijskou poušť.

1.5 Podnebí

Egypt se nachází v suchém tropickém pásu. Podnebí v Egyptě výrazně ovlivňuje poušť, což se vyznačuje tím, že je v zemi málo dešťových srážek a velké rozdíly mezi denními a nočními teplotami.

V Egyptě se střídají pouze dvě roční období. Teplé období, nastává od dubna do října a chladné období je od listopadu do března. Na začátku teplého období vane v Egyptě teplý pouštní vítr, který se nazývá Khamsin. Přináší s sebou prach a písek z pouště a také okamžité oteplení.

1.6 Obyvatelstvo

Egypt je třetí nejlidnatější zemí Afriky po Nigérii a Etiopii. Převážná většina obyvatel žije v povodí řeky Nil, v nilské deltě a v nilském údolí.

Počet obyvatel: 81 713 520 (červenec 2008)

Hustota zalidnění na km²: 81,6 obyvatel/km²

Hustota zalidnění v hlavním městě Káhiře: 43 763,7 obyvatel/km²

tabulka č. 1

Vývoj počtu obyvatel mezi lety 1990-2008

Rok	1990	1995	2000	2005	2008
Počet obyvatel	55 136 953	60 648 298	66 528 578	72 849 793	81 713 520

Zdroj: Číselné údaje dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Egypt>

1.6.1 Věkové složení obyvatelstva, porodnost, úmrtnost

Věkové složení obyvatelstva v %:

0-14 let	31,8 % (muži 13 292 961, ženy 12 690 711)
15-64 let	63,5 % (muži 26 257 440, ženy 25 627 390)
64 a více	4,7 % (muži 1 636 560, ženy 2 208 455) (2008)

graf č. 1

Zdroj: Číselné údaje dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/eg.html>, graf vlastní

Střední věk:

celkem	24,5 let
muži	24,1 let
ženy	24,9 let (2008)

Průměrný roční přírůstek obyvatelstva: 1,682 %

Porodnost: 22,12 dětí na 1 000 obyvatel

Počet narozených dětí na 1 ženu: 2,72 dětí

Úmrtnost: 5,09 úmrtí na 1 000 obyvatel

Dětská úmrtnost:

celkem	28,36 úmrtí na 1 000 živě narozených dětí
chlapci	30,06 úmrtí na 1 000 živě narozených dětí
dívky	26,57 úmrtí na 1 000 živě narozených dětí

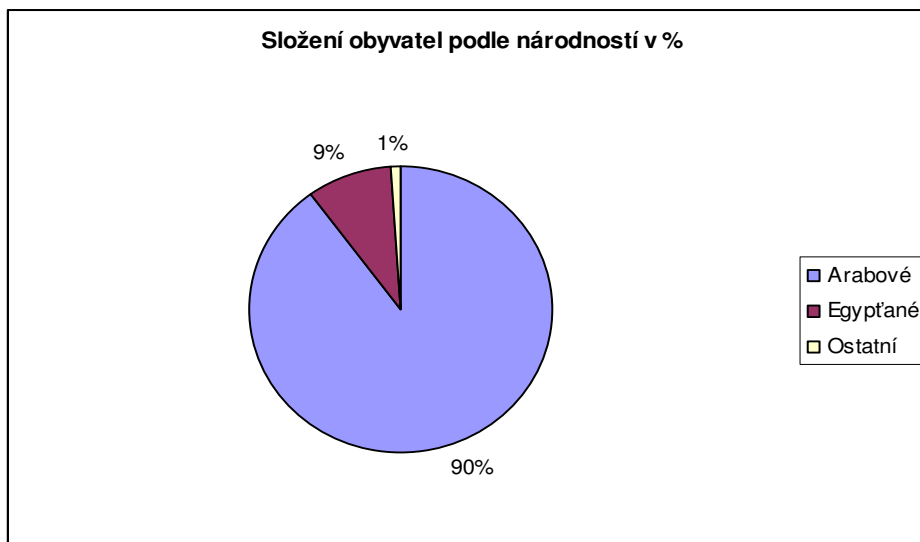
Průměrná délka života:

celkem	71,85 let
muži	69,3 let
ženy	74,52 let

1.6.2 Složení obyvatelstva podle národností

Největší skupinou obyvatel žijících v Egyptě jsou Arabové, kteří zaujímají 90 % obyvatelstva. Menšinu, 9 %, tvoří Egyptané, kteří jsou přímými potomky Koptských křesťanů. Malou skupinu, 1 % obyvatel, tvoří Beduíni, Berbeři, Núbijci a Evropané.

graf č. 2

Zdroj: Číselné údaje dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/eg.html>, graf vlastní

1.6.3 Náboženství

Nejrozšířenějším náboženstvím v Egyptě je islám. Hlásí se k němu všichni Arabové. Egypťané vyznávají náboženství koptské. Malá skupina obyvatel se hlásí k náboženství římsko-katolickému nebo pravoslavnému.

Muslimové, vyznavači islámu, přísně dodržují náboženská pravidla a celý svůj život řídí podle svaté knihy Korán.

Pět základních pilířů islámské víry:

1. Každý muslim se hlásí ke své víře
2. Každý muslim se 5 krát denně modlí čelem k Mekce
3. Každý muslim odevzdává almužnu potřebným – Zakát
4. Všichni muslimové by měli vykonat alespoň jednou za život pouť do svatého města Mekky
5. Dalším pilířem islámu je Ramadán

Ramadán, je postní měsíc, během kterého všichni muslimové dodržují půst od východu do západu slunce, tzn. zdržovat se jídla, pití, kouření, žvýkání a sexu. Toto neplatí pro malé děti, těhotné ženy, nemocné a staré lidi. Tento hlavní muslimský svátek je pohyblivý a trvá 4 týdny.

1.6.4 Úřední jazyk

Oficiálním úředním jazykem je arabština. Na úřadech, v hotelích, v obchodních centrech, dále ve firmách, které se zabývají zahraničním obchodem a turistikou komunikují mezi sebou v anglickém jazyce. Není výjimkou, že egyptský obchodník bude hovořit francouzsky nebo německy. Hlavním důvodem je snaha domluvit se, realizovat obchod a přiblížit se Evropě.

1.6.5 Vzdělanost, výdaje na vzdělání

Egyptská vláda uvolňuje ze svého rozpočtu na vzdělání každoročně 4,2 % z hrubého domácího produktu. Vzdělanost obyvatel se liší zda jsou z měst a přilehlých městských oblastí nebo zda žijí na venkově. Ve městech je populace vzdělanější. Obyvatelé měst mají větší možnosti se vzdělávat, školy a instituty jsou dostupnější než na venkově. Ve velkých městech v Káhiře, v Alexandrii, jsou moderní univerzity a některé mohou navštěvovat i ženy.

Dnes, ve 21. století, se postavení žen v egyptské společnosti výrazně mění. Ženy mohou zastávat vysokou funkci ve firmách i na úřadech. Lepší příležitosti mají ženy s vyšším vzděláním a ženy pocházející z majetnějších rodin.

Vzdělanost obyvatelstva:

celkem	71,4 %
muži	83,0 %
ženy	59,4 %

graf č. 3

Zdroj: Číselné údaje dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/eg.html>, graf vlastní

1.7 Správní členění země

Egypt je rozdělen na 26 administrativně správních celků tzv. governorátů a zvláštní okrsek města Luxor. Prezident jmenuje do vedení každého governorátu guvernéra. Guvernéři mají velké správní a policejní pravomoci.

Governoráty se dělí na provincie, které se dále člení na správní centra a na vesnicích mají vesnické rady jako správní útvary.

Governoráty se dělí na:

- městské governoráty: Káhira, Alexandrie, Port Said, Suez
- governoráty Dolního Egypta: Damietta, Dakahlia, Sharkia, Kalyoubia, Kafr-El-Sheikh, Gharbia, Menoufia, Beheria, Ismailia
- governoráty Horního Egypta: Giza, Beni Suef, Fayoum, Menia, Asyout, Suhay, Qena, Aswan, Luxor
- hraniční governoráty: Red Sea, El-Wadi El Gidid, Matrouh, North Sinai, South Sinai
- v dubnu roku 2008 byly vytvořeny dva nové governoráty: Helwan a 6th October¹

1.7.1 Oficiální název země

Oficiální název státu je Egyptská arabská republika.

Anglicky: The Arab Republic of Egypt

Arabsky: Jumhuriyat Misr al-Arabiyah

¹ Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/egypt/1000415/>

1.7.2 Hlavní město

Hlavním městem Egypta je Káhira. Káhira je velmi hustě obydlena, je nejvíce zalidněným městem v Africe.

Rozloha hlavního města:	457 km ²
Počet obyvatel v hlavním městě:	20 mil
Počet obyvatel na km ² :	43 764 obyvatel/km ²

Káhira je na jedné straně velmi moderní město s ohromnými budovami západního stylu, nejluxusnějšími hotely, bohatě navštěvovanými restauracemi a kavárnami. Luxusní čtvrti oplývají moderními obchody západních značek známých módních návrhářů v oděvnictví i kosmetice. V Káhiře se setkáme s automobilovými salony světových značek. Jsou zde vystavěné moderní administrativní budovy. Hustému provozu, který v Káhiře panuje, částečně ulehčuje podzemní dráha.

Na druhé straně velká chudoba, a nedostatek bytů přiměli velkou skupinu obyvatel, odhadem až 3 mil., obývat hrobky svých zemřelých příbuzných. Pro vládu bylo nejsnadnějším řešením, po prvotním nesouhlasu, uznat, že situace nemá jiné východisko, než umožnit lidem zůstat bydlet mezi hrobkami. Do Města mrtvých, jak se toto území jmenuje, vláda záhy nechala přivést vodu, elektřinu a kanalizaci.

Káhira je velmi navštěvovaná turisty a obchodníky z celého světa. Realizují se zde obchodní setkání s cílem uzavřít co nejvíce obchodů.

1.7.3 Velká města

Mezi další moderní města patří:

Alexandrie	3,5 mil. obyvatel
Port Said	0,5 mil. obyvatel
Suez	0,45 mil. obyvatel

1.8 Politická situace v Egyptě

Egypt je republika s demokratickým uspořádáním od roku 1981, kde došlo k úpravě ústavy z roku 1971. Výkonnou moc v zemi spravuje prezident republiky a předseda vlády. Vláda je sestavena z ministrů a předsedy vlády. Současným předsedou vlády je Dr. Ahmed Nazif.

Parlament je tvořen dvěmi komorami. Dolní komora je Lidové shromáždění, které schvaluje zákony, státní rozpočet a rozvojové plány. Horní komora je Šůra, jejímž úkolem je poradenství v politických záležitostech.

Dolní komora má 444 přímo volených zástupců a 10 zástupců jmenuje prezident.

Horní komora má 176 zástupců volených přímo a 88 zástupců jmenuje prezident.

Volební právo mají muži i ženy od 18 let a účastnit se voleb je povinné.

Od roku 1981 je v Egyptě vyhlášen výjimečný stav. Důvodem bylo zavraždění prezidenta Anvara Sadata islámskými extremisty 6. října roku 1981. Protože Egypt je riziková oblast z hlediska teroristických útoků, tento výjimečný stav stále trvá i přes pokus o jeho zrušení v roce 2003.

1.8.1 Prezident republiky

Prezidentem republiky je Mohamed Hosni Mubarak. Prezident Egypta je volen na období šesti let. Období jeho působení ve funkci prezidenta se může neomezeně opakovat. Prezidenta do funkce doporučí dvě třetiny členů Národního shromáždění a pak je vypsáno všeobecné referendum.

Prezident má rozhodující slovo ve věcech týkajících se vojenské moci, politiky státu a mezinárodní politiky. Ostatní vládní složky, horní a dolní komory parlamentu jsou mu podřízeny.

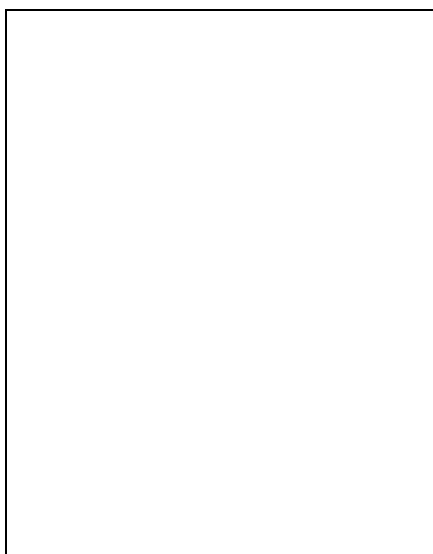
Současný prezident vykonává úřad už 27 let, což zřejmě svědčí o tom, že má v zemi oblibu. Poprvé, v září roku 2005, měli Egypťané možnost volit prezidenta z více kandidátů. Vítězem se opět stal Mohamed Hosni Mubarak.

1.8.2 Státní vlajka, znak a hymna

Státními symboly Egypta jsou státní znak, vlajka a státní hymna.

Státní znak symbolizuje Saladinův orel, který drží v drápech desku s názvem země v arabštině.

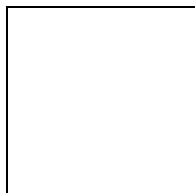
obrázek č.3 Saladinův orel

Zdroj: Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/eg.html>

Vlajka je složena ze tří barev – červená, bílá a černá, které symbolizují revoluci, šťastnou budoucnost a černou minulost Egypta.

obrázek č.4 Vlajka Egypta

Zdroj: Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/eg.html>

1.8.3 Měna a její dělení

Měnou Egypta je egyptská libra. Označení měny je L.E. nebo EGP. Egyptská libra je stabilní měna, která se mírně zhodnocuje vůči americkému dolaru.

$$1 \text{ L.E.} = 100 \text{ piatrů}$$

Bankovky jsou v hodnotách 100 L.E., 50 L.E., 20 L.E., 10 L.E., 5 L.E., 1 L.E., dále 50 piatrů, 25 piatrů, 10 piatrů a 5 piatrů. Mince jsou v hodnotách 1 L.E, 25 piatrů, 10 piatrů a 5 piatrů.

Měny, které lze v Egyptě směnit za egyptskou libru jsou americké dolary, eura, britské libry a všechny arabské měny. U soukromých obchodníků, v restauracích a na tržišti je možné platit americkými dolary, toto je možné i ve státní sféře. [1] [2] [4] [5] [10] [11]

2 Ekonomická situace v zemi v roce 2008

Egypt je v posledních letech úspěšnou zemí z hlediska ekonomických ukazatelů. Velice k tomu přispěly reformy nastartované v roce 2004, které se týkají všeobecného zlepšení podmínek obchodníkům, podnikatelům a zahraničním investorům. Zjednodušují se a usnadňují se procesy, které vedou k založení soukromých podniků, firem a drobných živnostníků. Dostupnějšími pro více obyvatel se stalo získání podnikatelských licencí, získání úvěrů na podnikatelské záměry a zaevidování vlastnického práva. Vláda snížila hodnoty minimálního základního kapitálu pro začínající firmy z USD 10 000 na USD 200,² usnadnila byrokracii u stavebních povolení a zvýšila ochranu investic.

Jednodušším způsobem lze uzavřít mezinárodní obchodní smlouvy. Snížily se celní sazby a zrychlilo se celní řízení. Egyptská vláda restrukturalizovala daňový systém, který měl pozitivní vliv na snížení daní právnických i fyzických osob.

V září roku 2007 Světová banka vyhlásila Egypt, jako zemi, která realizovala nejvíce reforem a Egypt získal titul „Word's Top Reformer.”³ Egypt získal uznání od mezinárodních institucí. Mezinárodní měnový fond a ostatní zahraniční finanční instituce i v roce 2008 ocenily zemi za růst ekonomiky a za reformy, které provedla v hospodářské oblasti. Hrubý domácí produkt vzrostl meziročně o 7,2 %.

Mezinárodní ratingová společnost Standard and Poor's zvýšila v roce 2008 hodnocení investičních podmínek ze spekulativního stupně BB+ na investiční stupeň BBB-.⁴

V roce 2008 se Egypt v hodnocení ekonomických ukazatelů umístil mezi 181 zeměmi na 114. místě, což je považováno za velký úspěch, neboť postoupil o 11 míst.

² Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/egypt/1000415>

³ Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/egypt/1000415>

⁴ Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/rating

Základním a největším zdrojem toku peněz v zahraniční měně do egyptské ekonomiky jsou na prvním místě turistika, na druhém místě transfery, což jsou vydělané peníze Egyptanů, kteří pracují v cizině a na třetím místě příjmy z provozu Suezského kanálu.

2.1 Makroekonomické ukazatele

Mezi makroekonomické ukazatele zahrnujeme:

- Hrubý domácí produkt (HDP)
- Meziroční přírůstek hrubého domácího produktu
- Hrubý domácí produkt na jednoho obyvatele
- Podíl odvětví národního hospodářství na tvorbě HDP
- Inflace
- Míra nezaměstnanosti

2.1.1 Vývoj hrubého domácího produktu v Egyptě

Hrubý domácí produkt se rok od roku zvyšuje. Meziroční nárůst v letech 2007-2008 je o USD 19,6 mld.

tabulka č. 2

Vývoj hrubého domácího produktu mezi lety 2004-2008

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Tržní ceny mld. USD	79,8	92,2	108,4	128,1	147,7

Zdroj: Číselné údaje dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/egypt/1000415>

2.1.2 Meziroční přírůstek hrubého domácího produktu

Ekonomika Egypta má rostoucí tendenci mezi roky 2007-2008 se HDP zvýšil ze 7,1 % na 7,5 %, což je nárůst o 0,4 procentního bodu.

tabulka č. 3

Vývoj přírůstku hrubého domácího produktu mezi lety 2004-2008

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Přírůstek HDP v %	4,3	4,5	6,8	7,1	7,5

Zdroj: Číselné údaje dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/egypt/1000415>

2.1.3 Vývoj hrubého domácího produktu na obyvatele

Hrubý domácí produkt na jednoho obyvatele každoročně vzrůstá.

tabulka č. 4

Vývoj hrubého domácího produktu na obyvatele mezi lety 2004-2008

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
USD na 1 obyvatele	4 466,4	4 713,9	5 093,6	5 490,6	5 874,4

Zdroj: Číselné údaje dostupné z:

[http://indexmundi.com/egypt/gdp_\(official_exchange_rate\).html](http://indexmundi.com/egypt/gdp_(official_exchange_rate).html)

2.1.4 Podíl odvětví národního hospodářství na tvorbě HDP

Na tvorbě hrubého domácího produktu se největší měrou podílejí služby. Do této části se zahrnují příjmy ze zahraničního i vnitrostátního obchodu, z bankovníctví, z pojišťovnictví, z provozování restaurací, hotelů, dále příjmy ze státních a sociálních služeb.

Průmysl tvoří také velký podíl HDP. Jedná se o výrobní průmysl včetně ropných produktů, ropný průmysl, lodní dopravu a Suezský kanál, výrobu elektrické energie, stavebnictví, dopravu a skladování.

Zemědělství a zemědělská výroba se podílí na tvorbě HDP poměrně malou částí. Je to pouhých 13,8 %.

tabulka č. 5

Podíl odvětví na tvorbě HDP v roce 2007

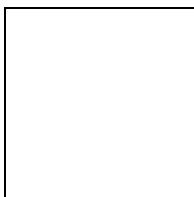
Odvětví národního hospodářství	Podíl na tvorbě HDP v %
Služby	48,1
Průmysl	38,1
Zemědělství	13,8

Zdroj: Číselné údaje dostupné z: <http://indexmundi.com/egypt/gdp.html>

2.1.5 Inflace

Růst inflace je důsledkem velkého zvýšení cen potravin. Egypt trpí nedostatkem potravin a je z velké části závislý na jejich dovozu. Země je odkázána na dovoz pšenice z 44 %, hovězího masa z 35 %, cukru z 20 % a rostlinného oleje z 90 %. Důsledkem růstu počtu obyvatel se zvyšuje poptávka po potravinách a tím rostou i ceny.

graf. č. 4

Zdroj: Číselné údaje dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/egypt/1000415>,
graf vlastní

Druhým faktorem zvyšující se inflace v Egyptě je vysoká cena ropy, která se promítá do nárůstu cen potravin na světových trzích. Velkým problémem je fakt, že příjem obyvatel se zvýšil meziročně pouze o 7 %, zatímco inflace narůstá každý měsíc a v polovině tohoto roku činila 25,6 % podle údajů vládní Central Agency for public Mobilisation and Statistic. Podle posledních odhadů Zastupitelského úřadu České republiky v Káhiře by se inflace měla do konce roku výrazně snížit a to na 12-13 %.

tabulka č.6

Vývoj inflace mezi lety 2004-2008

Rok	2004	2005	2006	2007	06/2008
Inflace v %	16,7	11,7	4,18	10,9	25,6

Zdroj: Číselné údaje dostupné z:
<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/egypt/1000415>

2.1.6 Míra nezaměstnanosti

Nezaměstnanost rok od roku klesá, což je pozitivní pro egyptský trh práce. V červenci v roce 2008 byla nezaměstnanost oficiálně uváděná 8,4 %, neoficiálně může být nezaměstnanost vyšší 15-20 %.

Každoročně vláda vytváří 600 000-700 000 nových pracovních pozic. Je, ale také nutné, vytvořit pracovní pozice na vyšší úrovni pro absolventy vysokých škol, protože 30,7 % z nich nemá uplatnění v oboru. Je tedy potřeba vytvořit odpovídající pracovní místa

s vyšším mzdovým ohodnocením. Systém školství je v současné době nevyhovující a důležitá je reforma vzdělávacího systému. Vše záleží z velké části i na financích, kterých se momentálně nedostává tolik, kolik by bylo zapotřebí.

Vláda v Egyptě projednává návrhy na plošné zvyšování výplat a důchodů o 115 % v časovém horizontu do šesti let.

tabulka č. 7

Míra nezaměstnanosti v letech 2004-2008

Rok	2004	2005	2006	2007	07/2008
Nezaměstnanost v %	11	10,5	10,9	9,1	8,4

Zdroj: Číselné údaje dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/egypt/1000415>

2.2 Služby

Služby tvoří soustavný a významný příjem do státního rozpočtu a podílejí se z největší části na tvorbě HDP. V sektoru služeb počet zaměstnanců každoročně narůstá. V roce 2006 pracovalo ve službách 11 mil. obyvatel a počítá se s dalším nárůstem.

2.2.1 Turistika

V roce 2008 se zvýšil počet turistů o proti loňskému roku o 20 % a ze statistik lze předpokládat, že si jako cíl své dovolené, Egypt, vybere až 11 mil. zahraničních návštěvníků. Největší počet turistů přijíždí z Ruska, přibližně 2 mil. Další velký počet návštěvníků je z Anglie a Německa i ostatní Evropané navštěvují tuto destinaci v hojném počtu.

Turistika tvoří stabilní a každoročně narůstající příjem do rozpočtu země. Tato destinace je oblíbena turisty pro starověké egyptské památky. Cílem vlády je podporování turistiky v každém směru a její prioritou je neustále zvyšovat zájem turistů o Egypt. Proto vláda plánuje vystavět další hotelové komplexy. Je to propojeno s plány vlády zaměstnat další 2 mil. lidí, kteří se budou podílet na stavbách hotelů, na provozech hotelů a na managementu.

tabulka č. 8

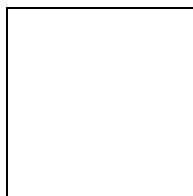
Počet zahraničních turistů v Egyptě

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Počet turistů v tisících	8 650	8 890	9 100	9 500	11 000

Zdroj: Číselné údaje dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/egypt/1000415>

graf. č. 5

Zdroj: Číselné údaje dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/egypt/1000415>, graf vlastní

2.3 Průmysl

Hlavními průmyslovými obory jsou petrochemie, výroba hnojiv, keramiky a cementu. Výrobky z těchto odvětví patří mezi hlavní vývozní artikly, které jsou schopné konkurovat světovým cenám.

Průmyslovým oborem založeným na tradici je textilní průmysl s pěstováním a zpracováním bavlny. Dalšími úspěšnými obory v oblasti průmyslu jsou metalurgie, strojírenství a chemický průmysl.

Soukromé firmy vlastní 80 % průmyslové výroby. V soukromém sektoru se nejvíce daří automobilovému průmyslu, výrobě léčiv a metalurgii, která zahrnuje výrobu oceli, litiny a hliníku.

Nejprosperujícím průmyslovým oborem je v Egyptě montáž osobních automobilů a autobusů. BMW, Suzuki, Citroen, Daewoo, Peugeot, Kia, Mercedes a General Motors jsou světově známe značky, které mají výrobní haly v Egyptě. Počet prodaných automobilů díky zvyšující se životní úrovni a příznivé ceně benzínu narůstá. Pro srovnání v roce 2005 se prodalo 70 279 nových automobilů a v roce 2006 bylo prodáno 130 000, což představuje nárůst o 32,7 % prodaných automobilů.

Mezi významné průmyslové obory dále patří farmaceutický průmysl, výroba elektroniky a počítačů. Tomuto oboru je kladena velká pozornost, neboť se předpokládá rozšiřování výroby.

2.3.1 Plynárenství

V Egyptě jsou naleziště tekutého přírodního plynu. V současné době jsou dodávky plynu rozváděny Arabským plynovodem do Jordánska, Sýrie a Libanonu a terminály na pobřeží Středozemního moře umožňují dodávat plyn do Evropy, Asie a USA.

2.3.2 Těžba ropy

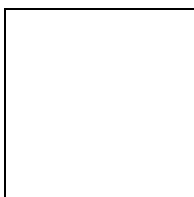
Ropný průmysl je v Egyptě velmi důležitý, protože vývoz ropy velkou měrou přispívá svými výdělky do státního rozpočtu. Z celkového vytěženého množství ropy se 25 % exportuje.

Ceny benzinu a nafty jsou v Egyptě ve srovnání například s Evropou velmi nízké, i přesto, že letos vláda benzin a naftu zdražila. V Egyptě 1 litru benzinu stojí USD 0,23 a 1 litr nafty stojí USD 0,13.

V Egyptě je 9 závodů na zpracování ropy. Nejznámější závod se nachází u Suezského průplavu a nazývá se El-Nasr.

Těžba ropy se snižuje, což ukazuje následující graf.

graf. č. 6

Zdroj: Číselné údaje dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/egypt/1000415>,
graf vlastní

2.3.3 Těžba

Uhlí se těží pouze na Sinajském poloostrově. Železná ruda se těží v Západní poušti a nová ložiska rudy byla objevena i na jihu země. Naleziště vápence a fosfátů představují 7 % z celkových světových zásob těchto nerostů. Těžba manganu, zlata, zinku, cínu, olova, mědi, titanu, síry, sádry, alabastru, mramoru a žuly je pouze v malé množství.

2.3.4 Textilní průmysl

Hlavní surovinou v textilním průmyslu je bavlna. Druh, který se pěstuje v Egyptě tzv. dlouhovláknitá bavlna, je nejkvalitnějším a nejdražším druhem na světě a dováží se i do České republiky.

Na dnešní dobu nemoderní zařízení a levná pracovní síla z asijských zemí - Číny, Indie, Vietnamu a Pákistánu, znamená pro textilní průmysl v Egyptě jistý úpadek.

2.3.5 Zbrojní průmysl

Zbrojní průmysl je nejvýznamnějším průmyslem v Egyptě. Výroba se provádí pro vojenský i civilní sektor. Část produkce ve výši USD 300-500 mil. se exportuje.

Ve zbrojním průmyslu je zaměstnáno 100 000 obyvatel, kteří mají nejvyšší příjmy v zemi.

2.3.6 Výroba umělých hnojiv

Výroba umělých hnojiv zaznamenala velký nárůst. Produkují se dusičnany, fosforečnany a draslík, které se vyvážejí.

2.4 Stavebnictví

Stavebnictví patří k nejrychleji se rozvíjejícím odvětvím ekonomiky. Od roku 2006 vykazuje stavebnictví velký nárůst stavebních zakázek. Jedná se o stavbu silnic, dálnic,

mostů, hotelových komplexů a turistických center. V roce 2007 se stavebnictví podílelo ze 7 % na tvorbě hrubého domácího produktu. Stavební sektor zaměstnává více než 1 mil. kvalifikovaných dělníků.

Zahraniční firmy dodávají do Egypta moderní technologie týkající se stavebnictví a velké množství finančních prostředků na realizování stavebních projektů. Egypt zaujímá 3. místo na světě ve vývozu cementu.

2.5 Infrastruktura

V roce 2006 byly nově postaveny a otevřeny dvě elektrárny Cairo North a Nubariya v Egyptě. Současná vláda investuje do rozvoje energetického průmyslu velké množství finančních prostředků a je počítáno s jeho neustálým rozvojem. V současnosti se v Egyptě nevyužívá jaderná energie, ale vláda plánuje na rok 2015-2016 postavit jadernou elektrárnu na severu země v Al-Dabaa.

2.5.1 Silniční doprava

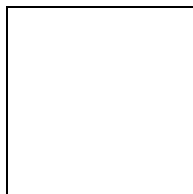
Silniční doprava je vedena na 44 000 km a z toho pouze 17 000 km je v dobrém technickém stavu. V Egyptě se staví velmi důležitý obchvat kolem Káhiry, který umožní plynulejší dopravu v hlavním městě. Silniční doprava je využívána z 90 % a v Egyptě je úředně zaregistrovaných 3,5 mil. automobilů.

2.5.2 Lodní doprava a Suezský průplav

Hlavní dopravní tepnou je řeka Nil. Po Nilu se přepravuje až 4 % z domácí přepravy. V Egyptě je 14 námořních přístavů. Největšími jsou přístavy v Alexandrii, Port Said, Suez, Dakahleia a přístav na Sochně. Přístavy v Egyptě jsou velmi důležité, neboť se prostřednictvím nich realizuje 90 % veškerého mezinárodního obchodu.

Hlavním zdrojem financí do státního rozpočtu jsou příjmy z provozu Suezského průplavu. První nápady o spojení Středozemního a Rudého moře měli již egyptští faraónové před 4000 lety. Nejprve se uvažovalo o soustavě malých kanálů, přes které by se lodě dopravovaly, ale později bylo rozhodnuto o vybudování jednoho velkého kanálu. Po třináctileté stavbě kanálu byl slavnostně Suezský průplav otevřen 17. listopadu 1869. Délka průplavu je 161 km, hloubka je 13 m a šířka je v rozmezí 80-180 m. Suezským průplavem ročně propluje 20 000 lodí.

graf č. 7

Zdroj: Číselné údaje dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/egypt/1000415>,
graf vlastní

2.5.3 Letecká doprava

V Egyptě je 19 letišť, největší z nich je v Káhiře. V polovině roku 2007 byl uveden do provozu 3. terminál, který umožňuje přepravit až 20 mil. osob ročně. Letiště v Káhiře je důležitým přepravním bodem pro Blízký východ. Velká část leteckých společností má sídlo v Káhiře. Nejznámější leteckou společností je EgyptAir a novou soukromou leteckou společností je Coral Blue. Díky velkému zájmu o leteckou dopravu, se vláda stará o rozšíření nynějších letišť a buduje nová letiště v turistických centrech.

2.5.4 Metro

V roce 1987 nastal přelom v dopravě v Egyptě. Byla otevřena 1. trasa egyptského metra a o dvanáct let později byla uvedena do provozu 2. trasa. Každý den využívá tento důležitý dopravní prostředek až 2 mil. obyvatel. V plánu je stavba 3. linky, která má spojit letiště a část města Imbaba.

2.5.5 Železniční doprava

Železniční doprava je velmi důležitá pro obyvatele Egypta. Každý den se za prací přepravuje více než 1,4 mil. obyvatel po železnici. Železnice v zemi je nejstarší na africkém kontinentu a délka všech tratí je 10 000 km. V roce 2006 se začala vláda zabývat nevyhovujícím stavem egyptských železnic a jejím cílem je modernizace železnice po celé zemi, na kterou se chystá vynaložit L.E. 8,5 mld.

2.6 Zemědělství

Zemědělství v Egyptě tvoří podstatnou část hrubého domácího produktu, i když se fakticky zemědělská výroba stále snižuje. V Egyptě se využívá pro pěstování plodin pouze 3,5 % celkové rozlohy země. Díky ideálnímu podnebí a zásobám vody z řeky Nil mohou Egypťané sklízet úrodu během celého roku. V létě je sklizeň bavlny, rýže, cukrové třtiny a prosa, v zimě se sklízí pšenice, ječmen, fazole, cibule, brambory a po celý rok dozrává ovoce a zelenina. Paradoxně přes příznivé podnebí je Egypt největším dovozcem pšenice na světě. Domácí produkce obilí pokrývá pouze 50 % spotřeby. V zemědělství pracuje 34 % obyvatelstva v produktivním věku.

2.7 Zahraniční finanční pomoc

Egypt je stálým příjemcem zahraniční finanční pomoci od USA, Japonska, zemí Evropské unie, Saúdské Arábie a Spojených arabských emirátů. Peněžní prostředky jsou určeny na rozvoj infrastruktury, vzdělání, zdravotnictví, zemědělství a průmysl.

2.8 Finanční a daňová problematika

Egyptský fiskální rok se počítá od 1. července do 30. června. Pro zjednodušení v textu je používána pouze druhá polovina každého fiskálního roku.

Státní rozpočet na fiskální rok 2007/2008 předpokládá příjmy ve výši L.E. 176 mld. a výdaje ve výši L.E. 236,4 mld. Schodek státního rozpočtu je L.E. 60,4 mld. Tyto velmi vysoké výdaje jsou financovány z příjmů z provozu Suezského kanálu, turistiky, vývozu ropy a ropných produktů a z výběru daní. Vláda tyto finanční prostředky využije na zvýšení platů, na tvorbu nových pracovních míst, na splácení domácího a zahraničního dluhu, na podporu levného bydlení a na rozvoj zdravotnictví.

2.8.1 Zahraniční zadluženost

Zahraniční zadluženost v roce 2007 činila 23,4 % HDP. Zahraniční zadluženost se Egyptu daří snižovat, což ukazuje následující graf.

graf č. 8

Zdroj: Číselné údaje dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/egypt/1000415>,
graf vlastní

2.8.2 Bankovní systém

Hlavní a nejvyšší bankou v Egyptě je Central Bank of Egypt, která řídí všechny banky v zemi kromě Misr African International Bank, Arab International Bank a Egypt Export Development Bank.

Funkce, které centrální banka provádí, jsou dohled nad bankami a pojišťovnami, určuje měnovou a úvěrovou politiku, emituje mince, bankovky a ovlivňuje devizové hospodářství.

V roce 2007 bylo v Egyptě přihlášeno 41 bank. Minimální výše základního kapitálu banky v Egyptě je L.E. 500 mil.

2.8.3 Daňový systém

Daňový systém v Egyptě je řízen novým zákonem č. 91/2005, který nabyl účinnosti 1. ledna 2006.

Všichni Egyptřané jsou povinni platit daně. Fyzické osoby platí daň ze mzdy od L.E. 5 000 do L.E. 20 000 – 10 %, od L.E. 20 000 do L.E. 40 000 – 15 % a nad L.E. 40 000 – 20 %. Daň pro právnické osoby z komerční a výrobní činnosti činí 20 %.

Od daně z příjmu jsou osvobozeny důchody, odstupné, příjmy neziskových organizací a příjmy vzdělávacích institutů. [8] [9] [10] [12]

3 Mezinárodní obchod a obchod s ČR

Vzájemný obchod Egypta a České republiky má dlouholetou tradici, která sahá do doby před druhou světovou válkou. České firmy do Egypta investovaly finanční prostředky na výstavbu zavlažovacích systémů, cukrovarů, mlýnů na obilí a do cementářenského průmyslu. Česká republika má s Egyptem velmi dobré obchodní vztahy. Obchodování s Egyptem pro Českou republiku přináší trvalé výnosy. Egypt je naším velkým a významným obchodním partnerem a Česká republika dováží zboží nejen do Egypta, ale přes Egypt i do dalších zemí Afriky a na Blízký východ.

Důležitým počinem bylo otevření kanceláře společnosti CzechTrade v Káhiře pro české exportéry. CzechTrade je prostředníkem mezi českými a egyptskými obchodníky. Tato společnost je velmi prospěšná pro české exportéry, neboť jim usnadňuje cestu při vstupu na egyptský trh, komunikuje s egyptskými obchodními partnery, připravuje obchodní jednání, informuje české dovozce o celních podmínkách, o dokumentech potřebných pro zaregistrování a sleduje jak se vyvíjí poptávka a informuje o tom české partnery. Dalším z úkolů je propagace zboží a služeb na veletrzích a výstavách v Egyptě.

3.1 Dovoz a vývoz zboží za 1. pololetí roku 2008

Vývoz zboží z České republiky do Egypta v 1. polovině roku 2008 dosáhl hodnoty USD 108 529 mil. Hlavními vývozními komoditami jsou motorová vozidla, reaktory, kotle, stroje a zařízení, dále výrobky ze železa a oceli.

Dovoz zboží do České republiky z Egypta v 1. polovině roku 2008 představuje hodnotu USD 24 270 mil. Hlavními dovozními položkami jsou na 1. místě prvotřídní bavlna, bavlněné prádlo, ovoce, zelenina a v menší míře se dováží nábytek a hliník.

3.2 Dovážené a vyvážené komodity

Druhy zboží dovážené do České republiky z Egypta:

- bavlna a bavlněné prádlo
- zelenina, ovoce a ořechy
- káva, čaj a koření
- koberce, nábytek a svítidla
- optické přístroje
- chemické a farmaceutické výrobky
- hnojiva a mnoho dalších

Druhy zboží vyvážené z České republiky do Egypta:

- motorová vozidla, traktory a těžké stroje
- kotle, reaktory a mechanické přístroje
- sklo a skleněné výrobky
- zbraně a střelivo
- mléko, vejce, med, obilí, mouka, škrob a pečivo
- lokomotivy a dopravní zařízení
- měď a výrobky z mědi
- hračky a sportovní potřeby a mnoho dalších

3.3 České firmy na egyptském trhu

Na egyptském trhu se úspěšně prosadilo několik českých firem a mezi nejvýznamnější patří Škoda Auto, a. s., která má za cíl v roce 2008 prodat 6 000 ks automobilů. Další firmou jsou Aero Vodochody, a. s., která jedná o dodávkách letounů pro egyptskou armádu. Škodaexport, a. s., je dlouholetým vývozcem potrubí a v současnosti má zájem o zakázky týkající se výstavby elektráren. Sigmaintest, s. r. o., je firma, která dodala zařízení na úpravu pitné vody a v letošním roce uzavřela smlouvu o dodání technologie na výrobu čističek vody. Firma Jablonex, a. s., ukončila v září 2008 svoji činnost po čtyřiceti letech.

3.4 Přehled mnohostranných smluv a dohod

3.4.1 Přehled bilaterálních smluv s Českou republikou

Přehled vybraných nejdůležitějších bilaterálních smluv Egypta s Českou republikou:

- Smlouva mezi Českou republikou a Egyptskou arabskou republikou o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku
- Smlouva o spolupráci v oblasti zemědělství a potravinářského průmyslu
- Dohoda o vědecké a technologické spolupráci
- Dohoda o spolupráci mezi česko-arabskou obchodní komorou a Federací egyptských obchodních komor

3.4.2 Přehled preferenčních dohod a dohod o volném obchodu

Egypt má podepsány preferenční dohody a dohody o volném obchodu mezi arabskými zeměmi a Tureckem:

- Tarifní a obchodní dohoda s Lybií
- Obchodní dohoda se Sýrií
- Dohoda o volném obchodu s Tuniskem
- Dohoda o volném obchodu s Marokem
- Protokol o vytvoření zóny volného obchodu s Tureckem
- Dohoda s arabskými zeměmi o vytvoření společného arabského trhu a společné zóny volného obchodu
- Asociační dohoda podepsaná mezi Egyptem a EU, která má za úkol vytvořit zónu volného obchodu mezi Egyptem a EU
- Akční plán mezi EU a Egyptem v rámci programu Evropská politika sousedství

3.5 Mezinárodní obchod Egypta a zemí Evropské unie

V současné době je Evropská unie největším obchodním partnerem pro Egypt. Státy, které nejvíce obchodují jsou Velká Británie, Itálie, Německo, Francie a Česká republika. Export zboží Evropské unie do Egypta dosáhl v roce 2007 EUR 10 127 mld. a egyptský import zboží do Evropské unie dosáhl v roce 2007 EUR 7 111 mld.

Struktura egyptského exportu do Evropské unie zahrnuje ropu a ropné produkty, bavlnu, textil a oděvy, hliník a výrobky z hliníku, hnojiva, zeleninu a ovoce. Hlavní položky egyptského importu z Evropské unie jsou spotřební zboží, ropa a ropné produkty, suroviny, chemikálie, plasty a kosmetika.

Další země spolupracující s Egyptem v oblasti zahraničního obchodu jsou ostatní země Evropské unie, USA, Rusko, arabské země, asijské země, africké země a země Austrálie.

3.6 Dovozní podmínky a dokumenty

Zboží využívané pro komerční účely mohou zahraniční firmy dovést do Egypta pouze pomocí zprostředkovatelské egyptské dovozní společnosti. Nevýrobní zahraniční společnosti dovážejí zboží do Egypta po dobu, po kterou mají otevřenou kancelář. Podle investičního zákona č. 230 a zákona o společnostech č. 159 mají dovoleno společnosti dovážet nutné vstupy pro výrobu zboží.

Doklady potřebné pro dovoz zboží do země jsou:

- Nákladní list
- Originál faktury
- Balící list
- Certifikát ověřující původ zboží
- Formulář EX – pro případ, že banka financuje dovozní transakci
- Doklad o analýze dováženého zboží
- Objednávka přepravy

- Celní certifikát, který obsahuje informace o zemi původu, druhu zboží, hodnotě a množství dodávky
- Průvodní osvědčení EUR. 1
- Prohlášení na faktuře

České zboží, které je dováženo do Egypta se řídí po vstupu České republiky do Evropské unie pravidly asociační dohody uzavřené mezi Egyptem a Evropskou unií.

Asociační dohoda mezi Evropskou unií a Egyptem má za úkol snižovat cla a navyšovat množstevní kvóty. Asociační dohodu země podepsaly z důvodu, aby bylo možné zjednodušit přístup egyptského zboží na trh Evropské unie a naopak.

3.7 Dovozní dokumenty

Nákladní list – je dopravní dokument, který osvědčuje uzavření přepravní smlouvy a převzetí zboží k přepravě. Je to legitimační dokument, který obsahuje:

- den a místo vystavení
- označení odesílatele
- druh dopravy a přepravní cestu
- příjemce a přepravce zásilky
- označení přepravované věci
- výše a splatnost přepravného
- údaje o celním odbavení zásilky
- evidenční číslo zásilky

Obsah a forma nákladního listu se řídí mezinárodními smluvními ujednáními.

Originál faktury – faktura je daňový doklad, který slouží k úhradě ceny za prodané zboží nebo provedenou službu. Faktura obsahuje tyto náležitosti:

- označení, že se jedná o fakturu
- jméno a adresu výstavce faktury
- jméno a adresu příjemce faktury
- datum vystavení

- datum splatnosti
- částku bez DPH, DPH a celkovou částku s DPH
- podpis a razítko výstavce faktury viz příloha č. 1

Objednávka přepravy – na základě objednávky přepravy věci vyhotoví dopravce smlouvu o přepravě věci, ve které se dopravce zavazuje odesílateli, že přepraví věc (zásilku) z určitého místa (místo odeslání) do určitého jiného místa (místo určení) a odesílatel se zavazuje zaplatit mu úplatu – přepravné.⁵ viz příloha č. 2

Certifikát ověřující původ zboží – je certifikát, který zakládá nárok na zvýhodněné celní sazby zboží v zemi určení, zjednodušuje dovoz zboží, bez skládání celní jistoty. Certifikátem o původu zboží lze prokázat původ zboží z ČR, i z ostatních cizích zemí. Ověření provádějí příslušné okresní hospodářské komory. viz příloha č. 5

Průvodní osvědčení EUR. 1 – formulář, který prokazuje původ zboží u zemí, které mají s Evropskou unií podepsané preferenční dohody. Doba platnosti dokumentu od vystavení je 4 měsíce. viz příloha č. 9

Prohlášení na faktuře lze také použít jako doklad, který potvrzuje preferenční původ zboží. Doba platnosti prohlášení je 4 měsíce od vystavení. viz příloha č. 8

3.8 Platební podmínky

Platební podmínky využívané při placení v Egyptě:

- dokumentární akreditiv
- dokumentární inkaso
- platba předem – záloha
- platba na obchodní úvěr - faktura

⁵ Zdroj: Zákon č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník, § 610

Nejčastější platební podmínkou je v Egyptě dokumentární akreditiv. Je to forma platební podmínky, kde banka vystupuje jako osoba, která se zavazuje zaplatit cenu akreditivu, jestliže prodávající splní stanovené podmínky tzn. předloží požadované dokumenty ve stanovenou dobu a na určitém místě. Příkazcem je zpravidla kupující a oprávněným je prodávající. Příkazce požádá banku o otevření akreditivu na základě písemné smlouvy. Banka příkazce otevře účet akreditivu, zablokuje na účtu kupujícího peníze a oznámí otevření akreditivu bance prodávajícího. Banka prodávajícího avizuje otevření akreditivu prodávajícímu a prodávající odešle zboží kupujícímu, zároveň předá dokumenty své bance, která předá dokumenty bance kupujícího. Banka příkazce zaplatí cenu zboží a předá dokumenty kupujícímu.

Nejužívanější formou placení mezi Českou republikou a Egyptem je potvrzený akreditiv, což znamená, že se vedle hlavní banky zaváže k zaplacení akreditivu ještě jiná banka. Obě dvě banky ručí za závazek společně a nerozdílně. Pro egyptského dovozce je využití této platební podmínky velmi nákladné, protože musí složit jistinu v hodnotě 100 % otevřeného akreditivu.⁶ viz příloha č. 3

Dalším platebním nástrojem je dokumentární inkaso. Je to platební nástroj, kdy prodávající dává příkaz své bance, aby sama nebo prostřednictvím korespondenční banky zprostředkovala platbu od kupujícího po předložení požadovaných dokumentů, které dokládají dodávku zboží. Banka doklady předá kupujícímu a požaduje okamžité zaplacení. Je to mezinárodní platební nástroj, který je často využíván protože, prodávající má jistotu, že kupující nedostane zboží, když nesplní inkasní podmínky. Je levnější než akreditiv.⁷

V případě, že spolu firmy spolupracují již delší dobu a navzájem si vybudovaly obchodní důvěru, tak využívají platby na základě vystavených a přijatých faktur.

Egyptský obchodní partner v soukromém i v privátním sektoru přijme platbu za uskutečněný obchod v měně USD i v EUR.

⁶ Zdroj: Zákon č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník, § 682

⁷ Zdroj: Zákon č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník, § 697

3.8.1 Platební morálka

Platební morálka je v Egyptě dobrá. Egyptský partner dodržuje smluvená ujednání a finanční závazky platí v dohodnutém termínu.

3.9 Členství Egypta v mezinárodních organizacích

Egypt je členem mezinárodních organizací, které mají svá sídla v Káhiře a Alexandrii.

Mezinárodní organizace, v nichž je Egypt členem:

- FAO – Food and Agriculture Organization, Organizace pro výživu a zemědělství
- WHO – World Health Organization, Světová zdravotnická organizace
- WTO – World Trade Organization, Světová obchodní organizace
- OAPEC – The Organization of Arab Petroleum Exporting Countries, Organizace arabských zemí vyvážejících ropu
- IMF – International Monetary Fund, Mezinárodní měnový fond
- IBRD – International Bank for Reconstruction and Development, Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj
- UNICEF – United Nations International Children's Emergency Fund, Mezinárodní dětský fond neodkladné pomoci
- UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu

Regionální uskupení v Egyptě:

- Liga arabských států
- Organizace africké jednoty
- Organizace islámské konference
- D 8 - ekonomické seskupení rozvojových islámských zemí
- G 15 - ekonomické seskupení rozvojových zemí [6] [7] [9]

4 Historie mezinárodního obchodu v Egyptě

Egypt je země velmi bohatá na kulturu, historii, ale má i dlouholeté zkušenosti s mezinárodním obchodem. První prameny, které nás seznamují s egyptským obchodem se datují do doby Archaické 3800 let př. n. l. Hlavní a důležitou roli zde hraje osada Maádí, která se nachází v Dolním Egyptě. Vesnice Maádí se stala střediskem egyptského obchodu a tudy také vedla důležitá obchodní trasa na Sinaj, dále do Sýrie a Palestiny. Směrem na jih zde vedlo spojení do Horního Egypta, s kterým Dolní Egypt udržoval obchodní a kulturní styky. V této době se provozoval tzv. výměnný obchod, což v praxi znamenalo, že se zboží vyměňovalo za jiný druh zboží. V Maádí se začalo rozvíjet zemědělství, chov domácích zvířat a také řemeslná výroba náradí a zbraní. Zápisky z této doby se zachovaly na kamenných destičkách a hliněných nádobách, které se našly a stále nacházejí v hrobkách.

Ve Staré říši v letech 2700-2270 př. n. l. byl obchod výsadou králů. Všechna pravidla týkající se obchodování určoval král. Nejvíce obchodních výprav bylo uskutečněno na ostrov Elefantina, kde se obchodovalo hlavně se středoafričskou slonovinou. Na králův příkaz byly vyslány výpravy za účelem získání polodrahokamů, drahokamů a nerostů na Sinaj a do Núbijské pouště a pro tropické plodiny, zbraně, šperky a nádoby do země Punt, rozkládající se pravděpodobně na území dnešního Somálska. Strategickým obchodním místem byl přístav Byblos, který se nachází v dnešním Libanonu. Nejvzácnější surovinou, která se dovážela z libanonských hor bylo borovicové a cedrové dřevo. Dřevo bylo určeno především na výrobu velkých obchodních lodí, které brázdily vody Středozemního moře. V této době byl obchod královským monopolem.

Největšího rozkvětu zaznamenal mezinárodní obchod v období Střední říše v letech 2270-1770 př. n. l. Egypt nakupoval víno, olivový olej a velké množství cedrového dřeva z Libanonu. Z Malé Asie dovážel dřevo smrkové, dubové, bukové, břízu a jasan. Z Egypta se vyváželo plátno, papyrus, solené ryby a obilí. V Egyptě byla v té době největší naleziště zlata. Egypt byl světovou velmocí ve vývozu zlata. O velkém významu a důležitosti zlata pro mezinárodní obchod a egyptskou ekonomiku se dochovaly záznamy na hliněných destičkách, psané specifickým akkadským klínovým písmem. Toto akkadské písmo používali ke své komunikaci mezinárodní diplomaté.

Země, se kterými Egypt obchodoval a měnil zboží byl zejména Kypr, kde se nacházely naleziště mědi, dále Kréta, která Egypt inspirovala v uměleckých oblastech a to v malířství, sochařství a výrobě šperků a v neposlední řadě Egypt pořádal výpravy i do Turecka. Při obchodování se směňovalo a k dorovnání ceny zboží se často používalo obilí, zlato, stříbro nebo měď.

V období Nové říše v letech 1770-1090 př. n. l. přetrvával tradiční výměnný obchod, zboží se prodávalo na tržištích ve městech. Pro zjednodušené placení Egyptané zavedli pevně stanovené hodnoty mědi, stříbra, obilí a zlata. Cena kovu byla stanovena ve váhových jednotkách. Jednotky se označovaly debeny a 91 gramů kovu mělo hodnotu jeden deben. Hodnota 77 litrů obilí v pytli se měřila na chary. Často užívaným platidlem bylo stříbro, které se nazývalo hedž. Nejvíce používaným platidlem bylo zlato, které mělo dvojnásobnou hodnotu stříbra.

Za vlády Alexandra Makedonského a Ptolemajovců se oficiálně začali používat zlaté, stříbrné a bronzové ražené mince. Egyptští panovníci důsledně dohlíželi na rozměry, váhu a ryzost platidla. Po vzoru egyptských králů byl zaveden státní monopol na těžbu zlata a výrobu plátna. Předním hospodářským odvětvím byla výroba textilu. Byla zavedena reforma zemědělství a Egyptané mohli sklízet úrodu dvakrát do roka. Hlavními vývozními plodinami byly olivy a papyrus. Velký význam pro egyptské hospodářství a ekonomiku měla výroba a vývoz skla. Egyptské sklo patřilo mezi nejkvalitnější. Techniky, které Egyptané používali byly broušení skla, zlacení dvojskla a foukání skla. Egypt patřil k nejvýznamnějším světovým výrobcům a vývozcům skla.

I dále se mezinárodní obchod rozrůstal, po dobytí země Arabi se obchodovalo s nejluxusnějším zbožím, mezi které patřilo italské hedvábí, flanderské látky, koření a vonné byliny. Egypt udržoval významné obchodní styky s Evropou, Etiopií, Indií a Čínou.

[4] [3]

5 Obchodní jednání a kulturní zvyklosti

Obchod a obchodní jednání mají v Egyptě velmi dlouhou tradici. Egypt má výhodnou polohu, z hlediska světového obchodování, protože leží ve středu mezi zeměmi Evropy, Asie a Afriky.

Obchodní jednání probíhají mezi egyptskými partnery jak ze soukromého sektoru, tak i ze sektoru státního. Obchodní jednání v Egyptě není úplně jednoduché a má řadu zvláštností, které je třeba dobře znát, aby zahraniční partner dovedl jednání do úspěšného konce. Při jednání mohou nastat i komplikace a proto je dobré vědět několik základních rad a doporučení.

5.1 Průběh obchodního jednání

Pro jednání v Egyptě je charakteristické, že úvod konverzace začíná volnými tématy, nejčastěji otázkami na rodinu, na děti, na zdraví a na příbuzné. Obchodní partner udělá dobrý dojem, když zná historii a kulturu země i pár slov v arabštině. Zdvořilé je i podání ruky a to jak při pracovním tak i mimopracovním setkání. Ruku je slušné podat i ženě.

Nevhodné období na uzavírání smluv je postní měsíc Ramadán, který trvá 4 týdny.

Dobrým zvykem je, že egyptský obchodní partner pozve svého hosta na oběd či večeři a to samé očekává při návštěvě České republiky. Oběd trvá zpravidla dvě hodiny, ale večeře se často protáhne až do pozdních nočních hodin. Z náboženských důvodů se nepodává alkohol, ale po jídle je nabídnut čaj, káva a nebo tradiční vodní dýmka. Egyptané jsou velmi pohostinní a obchodní partner může očekávat i pozvání do rodiny. Samozřejmostí je věnovat hostiteli drobný dárek.

5.2 Uzavírání smluv a jednání o ceně

Egyptský obchodní partner má často velmi mnoho zkušeností a ve svém oboru je odborník. Dobře zná hodnotu svého zboží a cenu za kterou bude obchod uzavírat. Všechny smlouvy a dohody je nutné uzavírat vždy písemně, protože podmínky na kterých se partneři domluvily nemusí už následující den platit. Jednání ve státní sféře jsou velmi zdlouhavá a stále se otevírají již uzavřená témata jednání. Egyptští partneři nejsou schopni vždy dodržet ujednání z minulého dne. Rozsáhlá byrokracie především ve státním sektoru prodlužuje jednání a doba než se uzavře obchod může trvat půl roku, ale i rok.

Smlouvy uzavírají vedoucí pracovníci, kteří často dávají najevo svoji důležitost a zaneprázdněnost tím, že dělají více věcí najednou. Přijímají a vyřizují telefonáty během jednání, hovoří s podřízenými o neodkladných záležitostech apod. V Egyptě je kladen velký důraz na postavení nadřízeného, který je autoritou pro podřízené. Týmová spolupráce ve státním sektoru není obvyklá.

Jednání jsou velmi impulzivní, hlavně když se jedná o ceně zboží. V Egyptě se smlouvá a i dobře usmlouvaná cena ze strany nakupujícího je stále pro egyptského obchodníka výhodný prodej. Dále je třeba dbát zvýšené opatrnosti při jednáních o finančních termínech, které mají Egyptěané tendenci prodlužovat, protože předpokládají, že čím déle obchod uzavrou, tím větší výhody jim to může přinést.

Obchodní partneři ze soukromého sektoru znají evropská pravidla obchodních jednání a uzavírání smluv s nimi je na vysoké úrovni. Finanční závazky dodržují s přesností.

5.3 Jednací jazyk

Jazyk, ve kterém jsou vedena téměř všechna obchodní jednání je angličtina. V případě, že obchodní partneři povedou jednání v arabštině, spolupráce mezi nimi bude rychlejší a efektivnější. Jednání bude vedeno v přátelské atmosféře s větší šancí uspět.

5.4 Čas

Čas má pro Egyptany jiný význam než je Středoevropan zvyklý. Začátek schůzky nebo obchodního jednání se může protáhnou i o několik hodin, protože dodržení smluveného času nepatří mezi silné stránky egyptských obchodníků. Nedochvilnost při obchodních schůzkách a jednáních je záležitost poměrně rozšířená. Jiný význam mají i různé časové úseky: „minuta“ může trvat čtvrt hodiny i déle a „zítra“ má spíše význam nikdy než někdy.

5.5 Pracovní doba a přestávka na modlitbu

Pracovní doba ministerstev a státních podniků je od 9 hodin do 14 hodin. Ve státním sektoru je dodržovaná přestávka na modlitbu a proto v kterékoli fázi může být jednání přerušeno. Oficiálním volným dnem v týdnu je pátek. Státní instituce mají zavřeno i ve čtvrtek nebo v sobotu. Hlavními státními svátky v zemi jsou svátky muslimské.

5.6 Obchodní doporučení

Obchodní partner, který chce uzavřít obchod v Egyptě musí být velmi trpěliví, chápat a dobře znát egyptskou kulturu obchodního jednání, egyptské tradice a egyptský trh.

Důležitým krokem je najít v zemi zkušeného místního zástupce, který zná dobře trh a dokáže zařídit jednání s úřady i rychleji vyjedná veškerou administrativní práci. Dobrý místní zástupce vám pomůže v začátku podnikání s orientací na trhu a s navázáním kontaktů. Obchodní partner z jiné země musí být velmi přizpůsobivý a ve správný čas reagovat na změny podmínek na egyptském trhu a na změny podmínek ve smlouvách.

Zahraniční firmy by měly posílat pouze nejlepší odborníky na uzavírání obchodů v Egyptě.

[5] [9]

Závěr

V této práci jsme měli možnost seznámit se s Egyptskou arabskou republikou, jako zemí významnou v mezinárodním obchodu. Poznali jsem zemi, která je známá díky své kultuře, historickému bohatství a tradicím.

V první kapitole jsou popsány základní informace o zemi, kterými jsou především poloha, rozloha, údaje o počtu obyvatel, dále popis hlavního města a velkých měst, informace o náboženství a jazyku, kterým se v zemi mluví.

Druhá kapitola se zabývá ekonomickou charakteristikou země. Jsou zde podrobně popsány jednotlivé makroekonomické ukazatele, data z oblasti průmyslu, služeb a zemědělství. Dále jsou zde uvedeny informace o finanční a daňové problematice.

Ve třetí kapitole jsou podrobně rozepsány údaje o mezinárodním obchodu země s Českou republikou a Evropskou unií. Jsou zde uvedeny komodity, které země dováží a vyváží. Dále jsou zaznamenány české firmy, které se prosadily na egyptském trhu, dovozní podmínky a dokumenty nutné pro dovoz českého zboží do Egypta.

Ve čtvrté kapitole je uvedena sonda do historie mezinárodního obchodu za dob faraónů.

Pátá závěrečná kapitola pojednává o kulturních zvláštnostech z pohledu obchodního jednání.

Zadaný cíl pro bakalářskou práci byl splněn.

Seznam použité literatury

- [1] HAŠEK, A. *Velký Atlas Světa*. 2. vyd. Praha: Geodetický a kartografický podnik, 1988. ISBN 80-7011-020-1.
- [2] CHALABY, A. *Napříč Egyptem*. 1. vyd. Firenze: Bonechi, 2004. ISBN 88-8029-460-1.
- [3] JOHNSON, P. *Civilizace starého Egypta*. 1. vyd. Praha: Academia, 2002. ISBN 80-200-0949-3.
- [4] WATTERSON, B. *Egyptané*. 1. vyd. Praha: NLN, s. r. o., 2005. ISBN 80-7106-774-1.
- [5] *Obchodní jednání a národní zvyklosti*. 1. vyd. Praha: QplusQ, 2004. ISBN 1210-4531.
- [6] *Zákon č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2003. ISBN 80-251-0003-0.
- [7] Česká národní banka [online]. [cit. 5. 12. 2008].
Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/rating>
- [8] Egypt – Country Profile -2008 [online]. [cit. 5. 12. 2008].
Dostupné z: <<http://www.indexmundi.com/egypt/>>
- [9] Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [online]. [cit. 5. 12. 2008].
Dostupné z: <<http://www.mzv.cz/wwwo/mzv/encyklop.asp>>
- [10] Oficiální portál pro podnikání a export [online]. [cit. 5. 12. 2008].
Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/egypt/1000415>>
- [11] The World Factbook [online]. [cit. 5. 12. 2008].
Dostupné z: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/eg.html>>
- [12] Zámek Kynžvart [online]. [cit. 5. 12. 2008].
Dostupné z: <<http://www.kynzvalt.cz/story/storyC20.html>>

Seznam příloh

Příloha č. 1 Originál faktura

Příloha č. 2 Smlouva o přepravě věci

Příloha č. 3 Příkaz k otevření neodvolatelného dokumentárního akreditivu

Příloha č. 4 Žádost o vydání závazné informace o původu zboží

Příloha č. 5 Osvědčení o původu zboží – prvopis

Příloha č. 6 Osvědčení o původu zboží – kopie

Příloha č. 7 Žádost o osvědčení původu zboží

Příloha č. 8 Text prohlášení na faktuře

Příloha č. 9 Žádost o průvodní osvědčení EUR. 1

Příloha č. 10 Prohlášení vývozce

Příloha č. 11 Průvodní osvědčení EUR. 1

Příloha č. 12 Žádost o povolení zjednodušeného postupu při potvrzování původu zboží

Příloha č. 13 Specifikace požadavků vývozce na formu zjednodušeného postupu při potvrzování původu zboží